

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ
Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY ZA ROK 2019 WRAZ
Z PRZEDSTAWIENIEM POTRZEB ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ**

I. WSTĘP

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. 2019 poz. 1111), do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Gmina Długołęka realizuje „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020, który został przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/409/18 Rady Gminy Długołęka z dnia 26 stycznia 2018 r., na XXXIII Sesji Rady Gminy Długołęka. W terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją tych zadań.

Celem Gminnego Programu Wspierania Rodzin jest umacnianie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, prowadzące do przywrócenia rodzinie zdolności do prawidłowego funkcjonowania i pełnej autonomii.

Program ten jest skierowany do rodzin wychowujących dzieci, zamieszkałych na terenie gminy Długołęka, doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych dotkniętych przemocą, problemem uzależnień, ubóstwem, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz rodzin, którym została ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Jego istotą jest połączenie sił rodziny oraz sił środowiska lokalnego dla budowy zintegrowanego systemu wsparcia rodziny. Lepsze zakorzenienie rodziny w środowisku społecznym wzmacnia rodzinę, służy jej trwałości i integralności oraz pozwala czerpać siły z zasobów środowiska lokalnego. Badania nad systemami rodzinnymi pokazują, że każde wsparcie rodziny przynosi pozytywną zmianę jej systemu i jego funkcjonowania np. poprawa relacji w rodzinie przekłada się m. in. na lepszą sytuację zawodową i ekonomiczną, bardziej satysfakcjonujące życie małżeńskie czy rodzicielskie, lepsze stosunki w relacjach z dziećmi.

Rodzina stanowi podstawową komórkę społeczeństwa i jest podstawowym środowiskiem dziecka, w którym nabywa wiedzy o otaczającym świecie, panujących zasadach i stosunkach międzyludzkich. Rodzina jest obszarem, w którym dziecko uczy się wyrażać swoje uczucia oraz buduje system wartości na temat tego co jest dobre a co złe, zarazem kształtując osobowość człowieka i postawy społeczne. Stąd niezwykle ważnym jest, właściwe kształtowanie postaw i ról społecznych już od narodzin dziecka. Mając na

względnie, że to właśnie rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającym środowiskiem do prawidłowego rozwoju dziecka, w poczuciu wartości, empatii i miłości, należy wspierać rodzinę by mogła jak najlepiej wypełniać swoje funkcje. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek, ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Wszelkie działania na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji, prowadzone są za jej zgodą i przy jej aktywnym udziale, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Zgodnie z Gminnym Programem Wspierania Rodziny w Gminie Długoleka na lata 2018 - 2020, wobec rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długolece podejmował działania, których celem było zapewnienie wsparcia i pomocy, w szczególności poprzez:

1. Prowadzenie analizy rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
3. Rozwijanie funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
4. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywaniu już istniejących.
5. Dążenie do reintegracji rodzin.
6. Zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży.

Praca z rodziną podejmowana była zarówno w rodzinie potrzebującej wsparcia, tak aby mogła poradzić sobie z przeżywanymi trudnościami i nie doszło do działań interwencyjnych, w tym umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, jak i w rodzinie, w której doszło do umieszczenia dziecka poza rodziną. Wówczas działania pomocowe zmierzały do poprawy funkcjonowania rodziców umieszczonego dziecka, by możliwy był jego powrót do rodziny biologicznej lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka.

Zadania z zakresu wspierania i wspomaganie rodziny powierzone do realizacji Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Długolece były wykonywane przez asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych.

II. REALIZACJA CELÓW

1. Analiza rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie.

Działania związane z rozpoznaniem zasobów rodziny poprzez narzędzia diagnostyczne oraz analizę sytuacji życiowej osób i rodzin, w tym określenie występujących trudności w rodzinie w obszarach: materialnym, zdrowotnym, opiekuńczo – wychowawczym i funkcjonowania w środowisku oraz ustaleniem przyczyn kryzysu, występującego w rodzinie prowadzone były przy współpracy przedstawicieli instytucji świadczących na rzecz rodziny, np. przedstawicieli oświaty, ośrodków zdrowia oraz w ramach pracy socjalnej i pracy z rodziną prowadzoną przez asystentów rodzin oraz konsultacji ze specjalistami.

Tab. 1

Analiza środowisk rodzinnych w 2019 r.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

	Rodziny	Osoby
Liczba rodzin objęta pomocą społeczną	169	369
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej (liczba osób)	601	1164
Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny	12	13
Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	35	90

Tab. 2

Powody przyznania pomocy społecznej w 2019r.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Powody przyznania pomocy finansowej w 2019 r.	Rodziny	Osoby
Ubóstwo	93	201
Sieroctwo	1	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	22	88
w tym wielodzietność	6	31
Bezrobocie	28	57
Niepełnosprawność	52	107
Długotrwała lub ciężka choroba	82	153
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	36	126
Przemoc w rodzinie	2	7
Alkoholizm	39	70
Zdarzenia losowe	6	13

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

- a) Zabezpieczanie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Pomoc udzielana była ze względu na trudną sytuację życiową na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Tab. 3

Formy pomocy udzielanej w 2019 r.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Formy pomocy udzielanej w 2019 r.	Rodziny	Osoby
Zasiłek stały	37	43
Zasiłek okresowy	48	116
Posiłek	32	79
Inne zasiłki celowe	111	267

- b) Zabezpieczanie podstawowych potrzeb żywieniowych dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji losowej, oraz osób dorosłych poprzez realizację zadań w ramach wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” oraz poprzez współpracę z Bankiem Żywności we Wrocławiu.

Tab. 4

Pomoc Państwa w zakresie dożywiania w 2019 r.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Program „Posiłek w szkole i w domu”	
Liczba dzieci oraz uczniów	32
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń	92

Tab. 5

Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności w 2019 r.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Program „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności”	
Liczba osób objętych programem	207

- c) Wśród form pomocy świadczonej w Gminie Długołęka na rzecz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej i życiowej, są świadczenia pieniężne dla uczących się dzieci i młodzieży. Pomoc tę reguluje ustawa o systemie oświaty i jest realizowana w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych, w celu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Tab. 6**Stypendia szkolne dla uczniów w 2019 r.****Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.**

Stypendia szkolne dla uczniów	
Liczba przyznanych świadczeń	56
Liczba świadczeń w formie zasiłków szkolnych	0

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek udzielania pomocy rodzinom doświadczającym trudności opiekuńczo – wychowawczych poprzez działania asystenta rodziny. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Długołęce zatrudnionych jest trzech asystentów rodziny. Dwóch asystentów rodziny zatrudnionych jest w pełnym wymiarze godzin, na umowę o pracę, jeden na umowę zlecenie. Praca asystentów rodziny polega przede wszystkim na wspieraniu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w szczególności udzielaniu rodzinie pomocy w rozpoznawaniu i diagnozowaniu trudności występujących w rodzinie oraz pokonywaniu bieżących problemów, nabywaniu i doskonaleniu umiejętności społecznych oraz zwiększaniu kompetencji rodzicielskich. Rolą asystenta rodziny jest zachęcanie członków rodziny do zmiany, a następnie wspomaganie ich w tym procesie. Wsparcie asystenta rodziny skierowane jest do rodzin zmagających się z trudnościami w wielu obszarach, między innymi prezentujących niski poziom kompetencji opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, gdzie występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Działania asystenta rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i utrzymania małoletnich dzieci w rodzinie biologicznej.

W związku z realizacją działań w ramach ustawy „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016r., asystenci rodziny zobowiązani są do wspierania kobiet w ciąży i ich rodzin, w szczególności kobiet w ciąży zagrożonej powikłaniami. Rodzina objęta wsparciem asystenta rodziny może liczyć na uzyskanie pomocy oraz pokierowanie do właściwych ośrodków (koordynacja działań), świadczących usługi niezbędne do zaspokojenie potrzeb rodziny. Rodziny otrzymają dostęp do poradnictwa w zakresie przezwycięzania trudności w pielęgnacji i wychowywaniu dziecka ze szczególnymi potrzebami, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej ze szczególnym uwzględnieniem praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych, a także dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Poradnictwo w tym zakresie było koordynowane przez

asystenta rodziny, w oparciu o katalog usług.

Asystent rodziny może zostać przydzielony za zgodą i na wniosek samej rodziny, na wniosek pracownika socjalnego, prowadzącego pracę socjalną z rodziną lub odpowiednio na skutek postanowienia sądu o przedzieleniu rodzinie asystenta rodziny. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę oraz innych miejscach aktywności społecznej rodziny.

Ilość rodzin, z którymi asystent rodziny w tym samym czasie prowadził pracę, uzależniona była od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie mogła przekroczyć liczby 15.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

1. Opracowywanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym.
2. Opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej.
3. Udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.
4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych oraz psychologicznych.
5. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku.
6. Sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach.
7. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

W roku 2019 wsparciem asystenta rodziny objęto łącznie 35 rodzin. Rodziny te składały się z 61 osób dorosłych oraz 73 dzieci. Wszystkie rodziny objęte współpracą z asystentem rodziny charakteryzowały się obniżonymi kompetencjami opiekuńczo – wychowawczymi, uwarunkowanymi na różnym podłożu, np. brak prawidłowych wzorców z rodzin pochodzenia, brak wsparcia z najbliższego środowiska rodzinnego, z powodu występowania przemocy, z powodu nadużywania lub uzależnienia od alkoholu, niskich umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym brak prawidłowych umiejętności zarządzania budżetem domowym, niepełnosprawności zarówno intelektualnej, jak i wynikającej z długotrwałej choroby oraz długotrwałego bezrobocia.

Tab. 7

Charakterystyka pracy asystenta rodziny w 2019 r.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długolece.

Charakterystyka pracy asystenta rodziny	
	Liczba rodzin
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	35
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	9
Liczba dzieci w rodzinach	73
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	11
ze względu na osiągnięcie celów	6
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0
ze względu na brak efektów	3
ze względu na zmianę metody pracy	2

Tab. 8

Charakterystyka trudności występujących w rodzinach w 2019 r.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długolece.

Charakterystyka trudności	
	Liczba rodzin
Trudności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w tym:	
Problemy wynikające z postawy rodziców: brak właściwych metod wychowawczych, brak wzorców, brak lub niedostateczne zainteresowanie problemami dziecka i potrzebami rozwojowymi dziecka	35
Problemy wynikające z postawy dziecka: zachowania agresywne, negatywizm szkolny, przynależność do destrukcyjnych grup, uzależnienia, bunt nieadekwatny do wieku, konflikty z prawem	7
Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	14
Przemoc w rodzinie	12
Nadużywanie alkoholu / uzależnienie	16
Bezrobocie bądź bierność zawodowa	14
Niepełnosprawność lub długotrwała choroba	8
Rodzina niepełna	9

Współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w zakresie rozwiązywania trudności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, polega przede wszystkim na podejmowaniu interdyscyplinarnych działań zapobiegających sytuacjom kryzysowym w rodzinach, pomocowych oraz interwencyjnych, w tym:

- Rozpoznawanie trudności opiekuńczo – wychowawczych, poprzez funkcjonowanie dziecka w środowisku szkolnym i / lub rówieńczym np. zachowanie dziecka, poziom opanowania materiału szkolnego, zainteresowanie rodziców sytuacją szkolną dziecka, higiena osobista dziecka, zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka: odzież, posiłek, materiały szkolne.

- Przeciwdziałanie zjawiskom nadużywania alkoholu i przemocy w rodzinie poprzez powiadomienie ośrodka pomocy społecznej o rodzinach, w których dochodzi do widocznych zaniedbań w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- Rozpoznawanie potrzeb dziecka i rodziny oraz wspólne określanie planu pomocy rodzinie w odniesieniu do sytuacji szkolnej dziecka.
- Utrzymywanie stałych kontaktów pracowników ośrodka pomocy społecznej z pedagogami szkolnymi, psychologami oraz wychowawcami.
- Pomoc w rozwiązywaniu trudności opiekuńczo- wychowawczych rodziny poprzez wsparcie oraz udzielenie dziecku pomocy wychowawcy i pedagoga / psychologa szkolnego.
- Współpraca w zakresie realizacji zadań Programu „Posiłek w szkole i w domu”.
- Nawiązanie współpracy z Poradnią „SALUS” celem diagnozy i znalezienia właściwych oddziaływań dla poszczególnych członków rodziny.

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

- Monitorowanie środowisk rodzinnych, zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych.
- Pomoc w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach z problemem uzależnień i współuzależnień poprzez motywowanie do podjęcia leczenia, kierowanie wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia, motywowanie do udziału w grupach wsparcia, współpracę z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Pomoc w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach z problemem przemocy poprzez realizowanie zadań w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przemocy;
- Współpraca ze środowiskiem lokalnym oraz instytucjami - szkołami podmiotami leczniczymi, policją w zakresie pozyskiwania źródła informacji o środowiskach rodzinnych, wymagających pomocy oraz ustalenia form pomocy.
- Współpraca z sądami i ich organami pomocniczymi w ocenie sytuacji dziecka i rodziny, a także informowanie sądu w przypadku, gdy występuje zagrożenie niewypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej rodziny; Wnioski do sądu o zobowiązanie rodziców do określonego postępowania, w tym pracy z asystentem rodziny, realizowania planu pracy z rodziną, skierowania małoletniego do placówki wsparcia dziennego, skierowania rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących

się terapią rodzinną, poradnictwem, poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego, skierowanie małoletniego do organizacji lub instytucji powołanej do przygotowania zawodowego albo innej placówki sprawującej częściową pieczę nad dziećmi; wnioski do sądu o pozbawienie, ograniczenie bądź zawieszenie władzy rodzicielskiej, wnioski do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie demoralizacji nieletniego, celem zastosowania środka wychowawczego.

- Motywowanie rodzin do podejmowania działań na rzecz zniwelowania istniejących w niej dysfunkcji, poprzez motywowanie ich do udziału w dostępnych na terenie gminy formach pomocy.

W ramach powyższego odbyły się następujące działania:

a) Warsztaty organizowane przez asystentów rodziny dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców mających na celu integrację środowiska lokalnego oraz modelowania prawidłowych form spędzania czasu wolnego, które odbyły się na terenie trzech świetlic wiejskich na terenie Gminy Długołęka.

Warsztaty odbyły się w dwóch blokach tematycznych. Pierwsze warsztaty były o tematyce kulinarnej, miały na celu nabycie nowych umiejętności, kreatywnego a zarazem prostego spojrzenia na rzemiosło kulinarne, odkrywanie nowych talentów. Uczestnicy wspólnie wykonywali czynności przy sporządzaniu zupy krem z dyni, która następnie przy wspólnym stole skonsumowali. Otrzymali również szereg przepisów kulinarnych, prowadzone były również rozmowy o tematyce zdrowego odżywiania oraz czystości i higieny w trakcie przygotowywania posiłków.

Tematyka drugich warsztatów dotyczyła nabywania umiejętności manualnych podczas prac techniczno - plastycznych przy wykonywaniu stroików świątecznych. Zaproszone rodziny wspólnie integrując się podczas wykonywania prac technicznych wymieniały się doświadczeniami, rodzinnymi tradycjami świątecznymi, poradami. Dzieci wykonywały wspólnie prace plastyczne oraz łańcuchy świąteczne.

b) Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Rozmawiaj bez przemocy” w ramach Programu Ochronowego Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, edycja 2019 r..

W ramach programu odbyły się następujące działania:

- Wykłady dla rodziców dzieci i młodzieży szkolnej „Zrozumieć przemoc” w trzech szkołach podstawowych;
- Gminny Dzień Bez Przemocy przeprowadzony w szkole w Brzeziej Łące a w tym: pogadanki dla uczniów na temat przemocy w rodzinie, przeprowadzenie

kampanii w ramach Międzynarodowego Dnia Zapobiegania Przemocy Wobec Dzieci;

- Kampania informacyjno-edukacyjna na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie - zaprojektowanie i kolportaż ulotek, plakatów, broszur o przemocy w rodzinie, artykuł w gazecie gminnej;
- Konkurs dla dzieci i młodzieży szkolnej „Stwórz historię – mówię NIE przemocy”
- Indywidualne spotkania rodzinne „Naucz się ze mną rozmawiać” z zakresu komunikacji w rodzinie;
- „Akademia aktywnego rodzica” – warsztaty, poradnictwo rodzinne i psychologiczne dla mieszkańców gminy Długołęka, w tym rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie;
- Wykłady dla rodziców dzieci i młodzieży szkolnej „Zrozumieć przemoc”;
- Spotkania „Odbuduj swoją siłę” dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- Indywidualne konsultacje dla osób stosujących przemoc w rodzinie;

c) Kampania informacyjno - edukacyjna na temat zjawiska przemocy w rodzinie (dystrybucja ulotek i plakatów);

d) Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy, odbywające się przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu;

5. Dążenie do reintegracji rodzin.

Działania na rzecz wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej prowadzone były również w sytuacji, gdy dziecko zostało czasowo umieszczone poza rodziną. Głównym celem takich oddziaływań było przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji tj. umożliwienie dziecku powrotu do domu rodzinnego. Powyższe oddziaływania prowadzone są we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w szczególności w zakresie poprawy / zmiany sytuacji życiowej rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w celu umożliwienia powrotu dzieci do domu rodzinnego.

Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej (adopcja), w sytuacji braku wyraźnych zmian w postawie i zachowaniu rodziców biologicznych.

Reintegracja rodziny oznacza podejmowanie działań pomocowych i wspierających, skierowanych do rodzin, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, mających na celu stworzenie warunków pozwalających na powrót dzieci do domu rodzinnego, a przede

wszystkim odbudowanie/utrzymanie/wzmocnienie więzi między rodzicami a dziećmi, celem stworzenia szans dla ich prawidłowego rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego. W sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, prowadzona była współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie zmiany / poprawy sytuacji życiowej rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w celu umożliwienia powrotu dzieci do domu rodzinnego. Jednym z działań podejmowanych przez asystenta rodziny jest dokonywanie oceny sytuacji rodziny biologicznej, dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, która jest częścią oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

W 2019 roku asystent rodziny prowadził pracę z 35 rodzinami, pod opieką których pozostawało 73 dzieci, z czego 5 dzieci zagrożonych było umieszczeniem poza rodziną biologiczną. Spośród rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny, 14 rodzin miało ograniczoną władzę rodzicielską i pozostawało pod nadzorem kuratora rodzinnego.

W roku 2019 asystent rodziny pracował z 4 rodzinami biologicznymi, z których 14 dzieci było umieszczonych w pieczy zastępczej, z tego 1 dziecko powróciło do swoich rodziców. Spośród 15 rodzin biologicznych, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej, 11 rodzin nie podjęło współpracy z asystentem rodziny bądź zaprzestało współpracy, głównie ze względu na złożoność problemów, uzależnienie od alkoholu, niepełnosprawność intelektualną rodzica / rodziców.

6. Zapewnienie dostępu do informacji, w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży.

W związku z realizacją działań w ramach ustawy „Za życiem” asystenci rodzin zobowiązani są do wspierania kobiet w ciąży i ich rodzin. W szczególności kobiet w ciąży zagrożonej z powikłaniami oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Rodzina objęta wsparciem asystenta rodziny może liczyć na uzyskanie pomocy oraz pokierowanie do właściwych ośrodków świadczących usługi w zakresie przezwyciężania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Poradnictwo w tym zakresie jest koordynowane przez asystenta rodziny, w oparciu o katalog usług oraz działalność edukacyjno-informacyjną na rzecz rozwiązań wspierających rodzinę.

W 2019 r. 1 rodzina zdecydowała się skorzystać z powyższej formy wsparcia asystenta rodziny.

III. Finansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Do wydatków zalicza się: świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, dodatek do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dofinansowanie do wypoczynku dziecka, świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki.

W 2019 r. Gmina Długołęka zgodnie z obowiązującą ustawą współfinansowała pobyt 26 dzieci w pieczy zastępczej. Z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2019 r. do pieczy zastępczej trafiło 5 dzieci.

Tab. 9

Dzieci z Gminy Długołęka umieszczone w pieczy zastępczej w 2019 r.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Lp.	Okres umieszczenia	Rodzaj pieczy zastępczej	2019r.
1.	Dziecko umieszczone od 29 lutego 2012 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	4 164,00 zł.
2.	Dziecko umieszczone od 23 października 2012 r.	Powiatowe Centrum Usług Społecznych – Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego- Dom Dziecka w Kątach Wrocławskich	12 599,85 zł.
3.	Dziecko umieszczone od 3 stycznia 2013 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	5 510,00 zł.
4.	Dziecko umieszczone od 31 stycznia 2013 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	4.164,00 zł.
5.	Dziecko umieszczone od 31 stycznia 2013 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	4.164, 00 zł.

6.	Dziecko umieszczone od 26 marca 2013 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	5.260,00 zł.
7.	Dziecko umieszczone od 19 grudnia 2013 r.	Powiatowe Centrum Usług Społecznych – Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego- Dom Dziecka w Kątach Wrocławskich	564,79 zł.
8.	Dziecko umieszczone od 10 listopada 2015 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	4.164,00 zł.
9.	Dziecko umieszczone od 5 października 2016 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	347,00 zł.
10.	Dziecko umieszczone od 10 maja 2017 r.	Powiatowe Centrum Usług Społecznych – Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego- Dom Dziecka w Kątach Wrocławskich	33.240,80 zł
11.	Dziecko umieszczone od 10 maja 2017 r.	Powiatowe Centrum Usług Społecznych – Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego- Dom Dziecka w Kątach Wrocławskich	26.149,27 zł
12.	Dziecko umieszczone od 30 maja 2017 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	3.478,96 zł.
13.	Dziecko umieszczone 1 lutego 2018 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	2.459,60 zł
14.	Dziecko umieszczone 1 lutego 2018 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	2.459,60 zł
15.	Dziecko umieszczone 1 lutego 2018 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	2.459,60 zł
16.	Dziecko umieszczone 23 lutego 2018 r.	Rodzina zastępcza zawodowa	3.411,49 zł.
17.	Dziecko umieszczone 16 lipca 2018 r.	Rodzinny Dom Dziecka	5.112,19 zł.
18.	Dziecko umieszczone 16 lipca 2018 r.	Rodzinny Dom Dziecka	5.112,19 zł.
19.	Dziecko umieszczone 16 lipca 2018 r.	Rodzinny Dom Dziecka	5.112,19 zł.
20.	Dziecko umieszczone 16 lipca 2018 r.	Rodzinny Dom Dziecka	5.189,09 zł.
21.	Dziecko umieszczone 7 listopada 2018 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	1.691,12 zł
22.	Dziecko umieszczone 6 czerwca 2019 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	1.915,81 zł.
23.	Dziecko umieszczone 6 czerwca 2019 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	1.915,81 zł.
24.	Dziecko umieszczone 6 czerwca 2019 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	1.915,81 zł.
25.	Dziecko umieszczone 6 czerwca 2019 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	1.915,81 zł.
26.	Dziecko umieszczone 6 czerwca 2019 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	1.915,81 zł.
RAZEM			146.392,79

W związku z zarządzeniem Starosty Powiatu Wrocławskiego w czerwcu 2019 r. uległ zmianie koszt średnich miesięcznych wydatków przyznanych na utrzymanie dziecka w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych typu Socjalizacyjnego w Kątach Wrocławskich, tj:

1. Zarządzenie nr 52/19 Starosty Powiatu Wrocławskiego z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 19/19 Starosty Powiatu Wrocławskiego z dnia 12 marca 2019 r. w sprawie ustalenia średniego miesięcznego wydatku przeznaczonego na utrzymanie dziecka w roku 2019, w placówce Opiekuńczo – Wychowawczej typu Socjalizacyjnego nr 1 w Kątach Wrocławskich

2. Zarządzenie nr 53/19 Starosty Powiatu Wrocławskiego z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 19/19 Starosty Powiatu Wrocławskiego z dnia 12 marca 2019 r. w sprawie ustalenia średniego miesięcznego wydatku przeznaczonego na utrzymanie dziecka w roku 2019, w placówce Opiekuńczo – Wychowawczej typu Socjalizacyjnego nr 2 w Kątach Wrocławskich

IV. SPRAWOZDANIE FINANSOWE

a) Wydatki związane z zatrudnieniem (wynagrodzenie z pochodnymi) asystenta rodziny.

W 2019 roku gmina Długołęka ponownie zakwalifikowała się do udziału w Resortowym Programie Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Na realizację tego programu uzyskano dotację celową w ramach rezerwy budżetu państwa w wysokości 34 927,00 zł przeznaczeniem na zatrudnienie trzech asystentów rodziny, w tym dwóch zatrudnionych na pełny etat oraz jednego na umowę zlecenie.

Tab. 10

Wydatki związane z zatrudnieniem asystenta rodziny w 2019 r.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Finansowane z budżetu gminy	Finansowane z innych źródeł	Razem
90.897,00 zł.	34.927,00 zł.	125.824,00 zł.

b) Wydatki na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Tab. 11

Wydatki na pieczę zastępczą w 2018 r.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Forma pieczy zastępczej	Ilość dzieci	Wydatki
Rodzina zastępcza spokrewniona	9	27.860,76 zł.
Rodzina zastępcza niezawodowa oraz zawodowa	9	25.451,66 zł
Rodzinny Dom Dziecka	4	20.525,66 zł
Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza	4	72.554,71 zł

Podstawa prawna realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodzin na lata 2018-2020

1. Ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019, poz. 1111).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1507).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r., poz. 218).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r., poz. 2277).
5. Ustawa z dnia 4 lipca 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2019, poz. 473),

V. PODSUMOWANIE WNIOSKI ORAZ POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY

Rodziny zamieszkałe na terenie gminy Długołęka borykają się z wieloma złożonymi i różnorodnymi trudnościami. W związku z powyższym istnieje zapotrzebowanie na długofalową i specjalistyczną pracę z nimi. Rodziny znajdujące się w najtrudniejszych sytuacjach życiowych oraz w kryzysach, powinny mieć, poza wsparciem asystentów rodziny, możliwość skorzystania z dodatkowej i systematycznej pomocy.

W Gminie Długołęka, w 2019 r. praca z rodzinami prowadzona była przez 3 asystentów rodziny, którzy swoim wsparciem objęli 35 rodzin, pod których opieką pozostawało 73 małoletnich dzieci. W ramach pracy zostało podjętych wiele działań mających na celu usamodzielnienie się rodziny oraz zapewnienie bezpiecznych i prawidłowych warunków dla wzrastania i rozwoju dzieci w nich przebywających. W 11 rodzinach całkowicie zakończono pracę, między innymi ze względu na osiągnięcie przez rodzinę efektów założonych w planie pracy. W pozostałych rodzinach, które nadal objęte są wsparciem asystenta rodziny, zostały

rozwinięte / wzmocnione umiejętności opiekuńczo – wychowawcze, pozwalające na wychowanie oraz pozostawienie dzieci w rodzinach biologicznych.

Wychodzenie rodzin z bezradności opiekuńczo – wychowawczej jest długim procesem, który wymaga przede wszystkim pełnego zaangażowania rodziny, chęci zmiany / poprawy swojej sytuacji życiowej oraz wzajemnej współpracy różnych instytucji takich jak: oświata, służba zdrowia, sądy, policja, które działają na rzecz ich funkcjonowania. Istotną częścią trudności opiekuńczo – wychowawczych rodziny wynika z postawy dziecka: zachowania agresywne, negatywizm szkolny, przynależność do destrukcyjnych grup, spożywanie substancji psychoaktywnych, bunt nieadekwatny do wieku, konflikty z prawem. Dlatego też znaczące jest prowadzenie profilaktyki w szkołach na terenie gminy, mającej na celu zachęcanie do zdrowego stylu życia oraz ochrony dzieci /młodzieży przed podejmowaniem zachowań ryzykownych, mogących wpływać demoralizująco na otoczenie społeczne i destrukcyjnie na ich osobowość oraz ogólnie rozumiane zdrowie fizyczne i psychiczne.

W oparciu o różnorodność, złożoność i wielość problemów, których doświadczają rodziny zamieszkujące na terenie gminy Długołęka, zasadne jest kontynuowanie działań profilaktycznych, wspomagających oraz wzmacniających poprzez systematyczną, bezpośrednią pracę z rodziną prowadzoną w miejscu zamieszkania przez asystentów rodzin.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jedną z form pracy z rodziną jest pomoc w opiece i wychowaniu dzieci, poprzez możliwość korzystania przez nich z pobytu w placówkach wsparcia dziennego, które mogą być prowadzone w formie opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, specjalistycznej pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę. W placówkach wsparcia dziennego dzieci, mogą mieć zapewnioną opiekę w godzinach pozalekcyjnych, otrzymywać pomoc w nauce, a także pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu codziennych trudności. Obecnie w Gminie Długołęka w ramach działalności Gminnego Ośrodka Kultury prowadzone są świetlice wiejskie, które w różnych miejscowościach na terenie gminy, organizują rozmaite zajęcia: rekreacyjne, kulturalne, edukacyjne, rozwijające zainteresowania. Jednakże w celu udzielenia rodzinie wsparcia, nie tylko w formie prowadzonej pracy z rodziną, ale także pomocy w opiece i wychowaniu dzieci uzasadniona byłaby potrzeba rozszerzenia oferty pomocowej skierowanej do rodzin, poprzez prowadzenie placówek wsparcia dziennego. Powyższe wsparcie zgodne jest z założeniami oraz kierunkami działań polityki społecznej przewidywanymi w perspektywie lat 2014 – 2020, określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Długołęka.

Długoleka, dnia 24 lutego 2020 r.

Opracowanie:

asystenci rodziny: Anna Burniak-Baczyńska, Agata Doziwska

ASYSTENT RODZINY

Anna - Burniak
Anna Burniak-Baczyńska

ASYSTENT RODZINNY

Agata Doziwska
mgr Agata Doziwska

